

ЎЗБЕКИСТОНДА ЯНГИ СИЁСИЙ ДАВР: МУНОСИБ ХАЛҚАРО ЭЪТИРОФ

SAYLOV
2024
27-OKTABR

MENING TANLOVIM — OBOD VATANIM!

Бу галги сайловлар янги Ўзбекистонда нафақат янги сиёсий давр бошланганини, балки жамият демократия ва эркинлик томон катта қадам ташлаганини ҳам кўрсатди. Хусусан, Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилотининг Демократик институтлар ва инсон ҳуқуқлари бўйича бюроси (ЕХХТ ДИИХБ) ўз хулосасида мазкур сайловлар 2017 йилдан бошланган ислохотлар давоми сифатида ижтимоий-иқтисодий ривожланиш, давлат бошқаруви, суд ҳокимияти ҳамда инсон ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш соҳаларида амалга оширилаётган ислохотлар шароитида бўлиб ўтганини алоҳида қайд этди. Амалга оширилган ўзгаришлар жамиятда сиёсий фаоллик сари кучли ижтимоий трансформация учун асос яратди.

Тарғибот жараёнлари кенг қамровли, ҳалқчил ва креатив тарзда ўтди. Ижтимоий тармоқларда айрим партиялар уйма-уй юриб, тарғибот қилганини ҳам кўрдик. Албатта, бу юртдошларимизнинг ҳам номзодлар, ҳам партиялар, ҳам сайловга қизиқиши ва эътибори ортганини кўрсатади. Бошқа партиялар эса асосий эътиборни ижтимоий тармоқларга қаратиб, партия дастури ва номзодларини таништиришда ижтимоий медиа имкониятларидан кенг фойдаланди. Шунингдек, илк бора партиялар сунъий интеллектдан фойдаланган ҳолда ўз дастурларини сайловчилар эътиборига етказди.

► Давоми 3-бетда

Ҳамкорлик

Дунё олимлари йиллар давомида гапириб, бонг уриб келаётган масала — сайёрамизда сув захираси камайиб бораётгани муаммоси тобора жиддий тус олмоқда. Таҳлилларга кўра, 1960-йиллардан буён сувга талаб икки баробар кўпайган. Бу аҳоли сонининг ортиши, қишлоқ хўжалиги ва саноат ривожланиши каби кўплаб омиллар билан боғлиқ. Инсоният сув захираларини тежаш, асраб қолиш бўйича самарали ечимлар излаётган, барча давлатлар биргаликда ҳаракат қилишга интилмоқда.

БАРҚАРОР СУВ ҲАРАКАТИ

Марказий Осиё ёшларини Тошкент шаҳрида жамлади

Ўзбекистон ҳам мазкур масалаларга бефарқ эмас. Сўнгги йилларда мамлакатимиз жаҳон майдонида аниқ тақлифлар билан фаоллик кўрсатаётган. Бу сайё-ҳаракатлар дунё ҳамжамияти томонидан эътироф этилибгина қолмай, Ўзбекистонга Марказий Осиё давлатлари орасида экологик

муаммоларга қарши курашда дадил қадам ташлаётган мамлакатлардан бири сифатида қаралмоқда. Шу боис, Европа Иттифоқи навбатдаги йирик тадбирини ўтказиш учун айнан Тошкент шаҳрини танлади.

► Давоми 2-бетда

Тараққиёт одимлари

ИШЛОВ БЕРИЛАЁТГАН ОЛМОС ЮРТИМИЗ ТУРИЗМ ИМКОНИАТИНИ ШУНДАЙ БАҲОЛАШ МУМКИН

Туризм ортиқча хомашё талаб қилмайдиган сердаромад тармоқ экани билан дунё давлатлари эътибор марказида турибди. Нефть-газ маҳсулотларига бой араб мамлакатларининг зўр бериб, катта маблағ ҳисобига сайёҳларни жалб қилишга уриниши ҳам шундан.

Статистика маълумотларга кўра, ўтган йили энг кўп сайёҳ бериб юлқа — Франция. У ерга 89 миллиондан ортиқ турист ташлаб буюрган. Кейинги ўринларни эса 84 миллионга яқин сайёҳ борган Испания, 79 миллиондан ортиқ турист қадами теккан АҚШ эгаллаб турибди. Эътиборли жиҳати, бу мамлакатлар бошқа соҳаларда ҳам илғор давлатлар сирасига қиради.

► Давоми 6-бетда

Ишсизликдан холи ҳудуд

МАҲАЛЛАЛАРДА ХОРИЖДАГИДАН ЯХШИ МАОШ ТАКЛИФ ЭТИЛМОҚДА

“Бўлса ҳамки қуруқ ер, ҳосил берар тўксанг тер”. Асрлар давомида тилдан тилга ўтиб келаётган бу ҳикмат замирида меҳнатсеварлик, изланиш ва интилиш каби фазилатлар мужассам эканини илғаб олиш қийин эмас. Демак, ҳар қандай замон ва жамиятда меҳнат қилиш улуғланган.

Мамлакатимиздаги ислохотлар аввалгиларидан ўзига хос жиҳатлари билан ажралиб туради. Энди меҳнат ва изланишга даъват этиш билан чекланиб қолинаётгани йўқ. Меҳнат қилиш, фаровон яшаш учун имконият, зарур шарт-шароит, имтиёз яратиб берилмоқда, ташаббуслар қўллаб-қувватланмоқда. Жойларда “Сайхунобод”, “Уйчи”, “Зарбдор”, “Ғиждувон” тажрибаси асосида бошланган ҳайрли ишлар қисқа муддатда самарасини кўрсатди. Ҳаётбахш ислохотлар туфайли нафақат шаҳар ва туман марказлари, балки яқин ва чекка қишлоқлар саноатлашиб, тадбиркорлик, томорқачилик ривожланиб бораётган.

Қўштепа туманидаги “Сармозор” маҳалла фуқаролар йиғини ҳунармандлар юрти Марғилон шахрининг ғарбий ҳудудида туташиб кетган кўҳна масканлардан. Аҳолининг асосий даромади аграр тармоққа бевосита боғлиқ. Саноат тармоқларида ишлаш, ҳунар ўрганиш учун қўшни шаҳарга боришга тўғри келган.

Аҳоли бандлигини таъминлаш, фаровонлигини ошириш, тадбиркорлик гоёларини қўллаб-қувватлаш борасида берилган имтиёз ва имкониятлар қишлоқ ҳаёт тарзига ўзига хос ўзгариш ва янгиликлар олиб кирди. Маҳалла ишсизлик, камбағалликдан холи ҳудудлардан бирига айланди. Бу бежиз эмас, албатта.

► Давоми 4-бетда

СИФАТЛИ КАСБИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМИНИ ЯРАТИШ ИСТАГИ

ЯНГИ ФАРМОН СОҲАДАГИ ИШЛАРНИ ЖАДАЛЛАШТИРАДИ

Касбий таълим замон талабларига жавоб бера оладиган малакали мутахассисларни тайёрлаш учун асос яратаркан, иқтисодиёт ва жамият тараққиётида муҳим роль ўйнайди. Меҳнат бозоридаги жадал ўзгаришлар ва иқтисодий жараёнларнинг глобаллашуви шароитида таълим тизимини модернизация қилиш ҳар бир мамлакат учун энг муҳим вазифалардан бирига айланмоқда.

Ўзбекистонда бу масала алоҳида аҳамият касб этиб, замон талабларига мос ўзгаришлар кечмоқда. Жорий йил 16 октябрда Президентимизнинг “Касбий таълимда малакали кадрлар тайёрлаш тизимини янада такомиллаштириш ва халқаро таълим дастурларини жорий қилиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги

фармони қабул қилинди. Бу қадам давлатимизнинг ички ва жаҳон меҳнат бозорида талаб юқори бўлган мутахассисларни тайёрлашга қодир юқори сифатли ва рақобатбардош касбий таълим тизимини яратиш истагини акс эттиради.

► Давоми 5-бетда

БАНДЛИКНИНГ ЗАМОНАВИЙ ШАКЛЛАРИ

МУНОСИБ МЕҲНАТ МУНОСАБАТЛАРИНИ КЕНГ ЖОРИЙ ҚИЛИШ УЧУН ШАРТ-ШАРОИТЛАР ЯРАТАДИ

Ҳар қандай давлатнинг халқаро майдондаги нуфузи фуқароларнинг ижтимоий ҳимояси билан белгиланади. Шу маънода, бугун мамлакатимизда аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламини қўллаб-қувватлаш борасидаги ишлар янги босқичга кўтарилди. Давлатимиз раҳбари раислигида жорий йил 11 сентябрь куни камбағалликни қисқартириш ишларини кейинги сифат босқичига олиб чиқиш масалалари муҳокама қилинган видеоселекторда бундан буён камбағалликни қисқартириш умуммиллий ҳаракатга айланиши таъкидланган эди.

► Давоми 2-бетда

Ҳамкорлик

БАРҚАРОР СУВ ҲАРАКАТИ

Марказий Осиё ёшларини Тошкент шаҳрида жамлади

Бошланиши 1-бетда

Юртимизда илк бор ўтказилаётган “Европа Иттифоқи — Марказий Осиё” сув ресурсларини барқарор ривожлантириш бўйича халқаро ёшлар конференцияси кўтаринки руҳда давом этмоқда. 30-31 октябрь кунлари пойтахтимиз мезбонлик қилаётган халқаро тадбир “Марказий Осиё ёш лидерлари: барқарор сув ҳаракати парадигмасини ўзгартриш” мавзусига бағишланди.

Европа Иттифоқи ташаббуси ва Нордик университети ташкилотчилиги, қатор вазирилик ва идоралар ҳамкорлигида ўтказилган нуфузли тадбирда халқаро ташкилотлар вакиллари, Марказий Осиё давлатларидан 100 нафар ёш етакчи иштирок этипти.

Анжуман мавзуси — сув танқислиги, ушбу неъматдан оқилона фойдаланиш ва янги технологияларни қўллаш масалалари. Аммо бу гал маърузачиларнинг асо-

сий қисми ёш олимлардан иборат бўлди. Европа Иттифоқи ушбу долзарб масалага айнан ёш авлод эътиборини кўпроқ қаратиш билан бирга ёшларда дахлдорлик ҳиссини ошириш, тежамкорликка қараш ва албатта, янги илмий лойиҳаларни рағбатлантиришга интилоқда. Айниқса, ёшлар қатлами кўп бўлган Марказий Осиё давлатларида бундай тағрибот жуда муҳим. Европа Иттифоқининг Марказий Осиё бўйича махсус вакили Терхи Хакала таъкидлаганидек, бугун минтақа мамлакатлари тобора ўзаро боғлиқлик ва умумий фаровонликка интилоқда. Шунингдек, тадбирнинг очи-лиш маросимида сўзга чиққан Ўзбекистон Республикаси сув ҳўжалиги вазирини Шавкат Ҳамроев, Қозоғистон Республикаси Президенти маслаҳатчиси Зулфия Сулайменова иштирокчилар эътиборини долзарб муаммоларга қаратди. Халқаро конференция фикр ва тажриба алмашишда ўзига хос платформага айланди.

Терхи ХАКАЛА, Европа Иттифоқининг Марказий Осиё бўйича махсус вакили:

— Ушбу минтақавий тадбир Марказий Осиё ва Европа Иттифоқи ўртасидаги яқин ҳамкорликнинг ёрқин намунасидир. Турли соҳалардаги ёш етакчилар — фуқаролик жамияти, илмий доиралар, оммавий ахборот воситалари, ҳукумат вакиллари ҳудудларни ривожлантириш, экологик муаммоларга қарши курашда муҳим аҳамиятга эга.

Марказий Осиё ва Европа Иттифоқи ўртасидаги ҳамкорлик тобора фаоллашмоқда. Олий даражадаги учрашувлар, бир қанча ҳудудий тадбирлар бўлиб ўтди. Ўтган йили бешта асосий йўналиш борасида янада ҳамжиҳат ишлаш бўйича қўшма “йўл харитаси” қабул қилинди. Бугунги анжуманда асосий эътибор сув ресурсларини барқарор бошқариш ва бу борадаги алоқаларни мустақамлашга қаратилмоқда. Семинарларда ушбу мавзуга тўхталаямиз.

Дилноза КАТТАХОНОВА, Ёшлар ишлари агентлиги раиси ўринбосари:

— Бугун дунё аҳолисининг 16 фоизини ёшлар ташкил қилса, Ўзбекистонда бу кўрсаткич эътироф этса арзигулик, яъни аҳолининг 60 фоиздан ортиғи 30 ёшдан кичикларни ташкил этади. Шунинг учун ҳам Ўзбекистонни ёшлар мамлакатини, десак ҳеч муболаға бўлмайди. Мамлакатимизда улар учун мисли кўрилмаган имкониятлар яратиб берилмоқда. 2016 йилда “Ёшларга оид давлат сиёсати тўғрисида”ги қонун қабул қилинди. Юртимизда 30 июнь — “Ёшлар куни” деб эълон қилинган. Умуман, ёшлар сиёсати боланинг боғча давридан бошлаб, ҳаётда ўз ўрнини топунига қадар кўмаклашадиган яхлит тизимга айланди.

Бугун аҳолисининг деярли ярмидан кўпи ёшлар бўлган Марказий Осиё учун ёшлар билан ишлаш, айниқса, уларнинг экологик маданиятини юксалтириш, сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш юзасидан тегишли чора-тадбирларни амалга ошириш муҳим аҳамиятга эга. Давлатимиз раҳбари сўнгги йилларда ёшлар масаласи бўйича 30 га яқин миллий, минтақавий ва халқаро ташаббусларни илгари сурган. Шулардан бири сифатида 2022 йил 21 июль кунини Қирғиз Республикасининг Чўлпонота шаҳрида ўтказилган Марказий Осиё давлатлари раҳбарларининг тўртинчи маслаҳат учрашувида Президентимиз томонидан Ёшларга доир сиёсатнинг умумий йўналишлари тўғрисида кўп томонлама битим ташаббуси билдирилган эди. Мазкур битим лойиҳаси Марказий Осиё мамлакатлари томонидан ижобий қабул

қилиниб, 2023 йил 14 сентябрь кунини Тожикистоннинг Душанбе шаҳрида ўтказилган Марказий Осиё давлатлари раҳбарларининг бешинчи маслаҳат учрашувида тасдиқланди. Унда айнан ёшларнинг экологик маданиятини юксалтиришга қаратилган лойиҳаларни амалга ошириш назарда тутилган эди ва бугун шу ҳужжатнинг ижобий натижасини кўриб турганимиздан хурсандимиз.

Минтақа ёшлари билан ҳамкорликда шу каби лойиҳаларни мунтазам амалга ошириб, уларни қўллаб-қувватлаш ушбу етарли шароит ва имкониятлар яратиб берилишига ишонамиз. Конференция сессияларида Марказий Осиё ёшлари томонидан минтақамиздаги экологик вазиятнинг яхшилаш, сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш ва бошқа муаммолар ечимига қаратилган тақдирларни Ёшлар ишлари агентлиги қабул қилиб, ҳукуматга киритиш ва бу борада яқин ҳамкорлик ўрнатишга тайёр.

Шерзод МУСТАФОҚУЛОВ, Халқаро Нордик университети ректори:

— Ушбу халқаро тадбирни ўтказиш ва бунинг учун Тошкент шаҳрини танлаш ташаббуси Европа Иттифоқи томонидан билдирилди. Бунда Ўзбекистоннинг Марказий Осиё миқёсидаги фаоллиги ортиб бораётгани, мамлакатимизда аҳоли ва ёшлар сони кўп экани инобатга олинган. Айни кунларда эса минтақа давлатларининг 35 ёшгача бўлган вакиллари пойтахтимизда жам бўлиб турибди. Йирик форматдаги конференция доирасида университетимизда “workshop” ҳамда “nexus” ўйинлари ташкил этилмоқда. Шунингдек, дастурдан моҳир фотограф, кўплаб фотокўргазмалар муаллифи Тамара Кубаева режиссёрлигидаги фильм намойиши ҳам ўрин олган.

Умуман, конференцияда ёшларнинг эътибори сув муаммоларига қаратилиб, улар учун хорижий экспертлар томонидан маърузалар, семинарлар ўтказилмоқда. Таъкидланганганидек, бугун Марказий Осиёда сув ресурслари камайиб бориш хавфи ортмоқда. Вазият шу тарзда давом этса ҳамда сув ресурсларидан

оқилона фойдаланмасақ, 2050 йилга бориб, жиддий сув танқислиги юзага келиши, бу минтақадаги ялпи ички маҳсулотнинг 11 фоиз қисқаришига олиб келиши мумкин. Қолаверса, халқаро ташкилотлар ҳисоботлари Марказий Осиёда музликларнинг ҳар йили 1 фоиз эриши кузатилаётганини кўрсатаяпти. Бу жуда катта муаммоларни юзага келтиради.

Мана шу муаммоларнинг олдини олишда ёшлар фаоллиги кўрсатиши, келгусида илгор ташаббусларни илгари суриши муҳим. Халқаро конференцияда жам бўлган 100 нафар етакчини шу мақсад бирлаштиради. Тадбир доирасида сув муаммолари ечимига бағишланган “Тошкент декларацияси” ёки “Тошкент резолюцияси” қабул қилиниши кўзда тутилган.

Марта Сарагоса НАВАРРО, Жаҳон ёшлар парламентининг глобал сув тағриботи бўйича раҳбари:

— Конференция илҳомлантирувчи руҳда бўлиб ўтмоқда. Бу ерда ёшларни эртага биз кўришни истаган дунёни шакллантиришга жалб қилиш имкониятлари, шунингдек, хозирги ҳамкорлик ташаббусларини муҳокама қилишимиз. Айни пайтда кўп минтақаларда сув инқирози кузатилмоқда. Бу борада олимлар ва сиёсатчиларнинг биргаликдаги сатъ-ҳаракати ёшларни ҳам ташаббускорликка ундайди.

Тадбирда мен ҳам нутқ сўзладим. Маърузамда ўзбек ёшларининг

мамлакат бўйлаб ечимларни татбиқ этиш, сувдан ва маҳаллий санитария иншоотларидан фойдаланиш имкониятлари ҳамда жараёндаги иштироки ҳақида сўз боради. Минтақадаги сув муаммоларини ҳал этишда ёшлар ҳаракатининг фаоллиги жуда муҳим. Умид қиламанки, келажакда бу йўналишда ишлайдиган ёш кадр ва мутахассислар сони янада ортади. Бунинг учун янги лойиҳаларни молиялаштиришга эътибор қаратишимиз зарур.

Ирода ТОШМАТОВА, “Янги Ўзбекистон” мухбири

БАНДЛИКНИНГ ЗАМОНАВИЙ ШАКЛЛАРИ

МУНОСИБ МЕҲНАТ МУНОСАБАТЛАРИНИ КЕНГ ЖОРИЙ ҚИЛИШ УЧУН ШАРТ-ШАРОИТЛАР ЯРАТАДИ

Ижтимоий ҳимоя

2025 йил 1 мартдан бошлаб амалий касбий кўникмаларни бевосита иш жойида шакллантириш имконини берувчи янги тажриба, 1 майдан бошлаб эса халқаро тан олинган таълим дастурлари жорий этилади. 2026 йил 1 январга қадар касбий кўникмалар марказларини халқаро баҳолаш ташкилотлари аккредитациясидан ўтказиш орқали битирувчиларига хорижда тан олинган сертификат бериш йўлга қўйилади.

Бошланиши 1-бетда

Президентимизнинг жорий йил 4 октябрдаги “Камбағалликни қисқартриш ва бандлик соҳасида давлат сиёсатини такомиллаштириш ва самардорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори билан бу борада янги чаландувлар белгилаб берилди.

— Мазкур қарор камбағалликни қисқартириш ва бандлик соҳасидаги ислохотларни янги босқичга олиб чиқишга хизмат қилади, — дейди камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирини ўринбосари Раъно Турдубоева. — Камбағалликни қисқартириш ва аҳоли фаровонлигини ошириш мақсадида “Камбағалликдан фаровонлик сари” дастури қабул қилинган ҳамда унинг ижроси вазирлигимизга юклатилди. Дастур ижросини таъминлашнинг яхлит тизимини жорий этишни назарда тутган ҳолда вазирлигимиз фаолиятининг асосий йўналишлари белгиланди. Хусусан, меҳнат бозорини, банд ва ишсиз аҳолини тарқатиш таҳлил қилиш, ишсизларни манзилли аниқлаш, аҳоли бандлигини таъминлаш дастурларини шакллантириш, бўш иш ўрин-

лари ҳисобини юритиш, ишсизларни ишга жойлаштириш шулар жумласидан. Шунингдек, камбағалликни қисқартириш, ҳоким ёрдамчилиги фаолиятини мувофиқлаштириш, касбий стандартларни ишлаб чиқиш, касб-ҳунар ва хорижий тилларга ўқитиш, малакани баҳолаш, муносиб меҳнат шароитлари яратиш, меҳнат меъёриларига риоя этилишини ўрганиш, меҳнат ҳуқуқини таъминлаш ҳамда меҳнатни муҳофаза қилиш масалалари ҳам вазирлик зиммасидаги асосий вазифалар сирасига киради.

Қарор билан Маҳаллабай ишлаш ва тадбиркорликни ривожлантириш агентлиги тугатилди. Унинг штат бирликлари, вазифа ва функциялари, мулк Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги тасарруфига ўтказилди.

Вазирлик ҳудудий бўлинмаларининг камбағалликни қисқартириш ва касб-ҳунарга ўқитиш йўналишлари бўйича фаолияти лойиҳавий ёндашув тамойили асосида ташкил этилади.

2025 йил 1 декабрга қадар 50 та туманда, 2026 йилда қолган туманларда 50-100 гектардан ижара асосида ажратилган қишлоқ ҳўжалиги ер майдонида саноатлашган плантация, бог ва узумзорлар ташкил этилади.

— Мисол учун, уч ой мuddатда ижобий натижа берган “100 та энг самарали микро-лойиҳа” каталоги яратиш топшириғи берилди, — дейди Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги бошқарма бошлиғи Зокир Имомов. — Бу каталогни шакллантиришдан асосий мақсад маҳаллаларда тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланиш истагини билдирган, лекин етарли малакага эга бўлмаган фуқароларни ўқитиш ва уларга зарур ёрдам кўрсатишдан иборат. Албатта, бу вазифани ҳоким ёрдамчилари кўмағи билан барча ҳудудларда оммалаштириш чораси кўрилади.

2025 йил 1 декабрга қадар ижара асосида ер майдони ажратилган туманларда камида 40 гектар майдонда “бир контур — бир маҳсулот” тамойили билан юқори даромадли ва экспортбон қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотлари етиштириш бўйича намунавий лойиҳалар амалга оширилади.

2026 йил 1 августга қадар ҳар бир вилоятда камида иккитадан кўп қаватли комплекс саноат марказларини барпо этиш ва тадбиркорларни жойлаштириш лойиҳалари бажарилади. Саноат кириб бормаган маҳаллаларда 2025 йил 1 декабрга қадар 1000 та, 2026 йилда 2000 та қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш ҳамда кичик ишлаб қиқариш лойиҳаси ишга туширилади. Ҳар йили ўзини ўзи банд қилган 50 минг фуқарони босқичма-босқич кичик

бизнес субъектларига айлантириш чораси кўрилади.

Ишсиз ва камбағал аҳолини ички ва ташқи меҳнат бозори талабларига мос ишчи касбларга ўқитиш тизимини йўлга қўйиш мақсадида “Ишга марҳамат” мономарказлари ва касб-ҳунарга ўқитиш марказлари негизида касбий кўникмалар маркази ташкил этилади.

— Шу пайтгача касбга ўқитиш ва “Ишга марҳамат” мономарказлари қатор касблар бўйича мутахассис тайёрлаган бўлса, энди хорижий ва маҳаллий ишлаб қиқарувчилар талабидан келиб чиқиб, касбга тайёрлашни йўлга қўяди, — дейди Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги бошқарма бошлиғи Жасур Ғайратов. — Хусусан, касбий кўникмалар марказларида 2025 йил 1 январдан иш берувчилар талабига мослашувчан

ўқитиш мuddати ва вақтини назарда тутувчи тезкор курслар очилади. 2025 йил 1 мартдан бошлаб амалий касбий кўникмаларни бевосита иш жойида шакллантириш имконини берувчи янги тажриба, 1 майдан бошлаб эса халқаро тан олинган таълим дастурлари жорий этилади. 2026 йил 1 январга қадар касбий кўникмалар марказларини халқаро баҳолаш ташкилотлари аккредитациясидан ўтказиш орқали битирувчиларига хорижда тан олинган сертификат бериш йўлга қўйилади.

2026 йил 1 июлга қадар малакали хорижий ташкилотни жалб қилган ҳолда халқаро стандартлар бўйича касбий малакани баҳоловчи марказ ташкил қилинади. Ушбу марказда хорижий тадқиқотлари институти Камбағаллик ва меҳнат бозори тадқиқотлари институтини сифатида қайта ташкил этилади.

Бундан ташқари, 2025 йил 1 январдан Тошкент шаҳри ва Самарқанд вилоятда, 2025 йил 1 сентябрдан мамлакатимизнинг бошқа ҳудудларида ишсиз ва иш қидираётган шахсларни буюртма асосида давлат ва нодавлат таълим ташкилотлари ҳамда иш берувчиларни жалб қилган ҳолда ўқитиш йўлга қўйилади.

Қарордан соҳага доир жуда кўп ўзгариш ва янгиланишлар ўрин олган. Хусусан, Меҳнат бозори тадқиқотлари институтини Камбағаллик ва меҳнат бозори тадқиқотлари институтини сифатида қайта ташкил этилади.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари ҳузурида давлат муассасалари шаклида ташкил этилган Янги иш ўринлари яратишни рағбатлантириш ҳудудий жамағалари юридик шахс мақоми тугатилган ҳолда Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлигига ўтказилади.

2025 йил 1 мартдан бошлаб мулкчилик шаклидан қатъи назар, барча ташкилотда меҳнат ҳуқуқлари ва меҳнат муҳофазаси таъминланганлиги ҳолати онлайн рейтинг асосида баҳоланади.

Мазкур қарор инсон ресурсларини ривожлантириш, меҳнат бозорини ислоҳ қилиш, бандликнинг замонавий шакллари татбиқ этиш орқали камбағалликни қисқартиришга хизмат қилади. Шу билан бирга, халқаро андазалар асосида муносиб меҳнат муносабатларини кенг жорий этиш учун янги шароитлар яратилади.

Лутфулла СУВОНОВ, “Янги Ўзбекистон” мухбири

ЎЗБЕКИСТОНДА ЯНГИ СИЁСИЙ ДАВР: МУНОСИБ ХАЛҚАРО ЭЪТИРОФ

Муносабат

Бобур БЕКМУРОДОВ,
“Юксалиш” ҳаракати раиси

“Ўзбекистон тарихида сиёсий ривожланиш борасида янги даврни бошлаб берди, десак тўғри бўлади. Янги Ўзбекистон демократик ривожланиш йўлида ортга қайтмас сиёсат олиб бораётганини тасдиқлади. Бу эътироф маҳаллий жамоатчилик ва халқаро ҳамжамият томонидан билдирилаётгани биз учун муҳим ҳисобланади. Янги Ўзбекистоннинг келгусидаги қиёфаси ҳам айнан ушбу ўзгаришлар билан боғлиқ бўлади.

Бошланиши 1-бетда

Жадал кечаётган сиёсий ислохотлар

Халқаро экспертларнинг таъкидлашича, Ўзбекистон жуда қисқа вақт ичида **жиддий сиёсий ислохотларни муваффақиятли** амалга ошира олди. Кузатувчиларнинг фикрига кўра, 2-3 йил ичида **Конституцияни янги тахрирда** қабул қилиш ва бир йилда парламент **сайловида аралаш сайлов тизими** жорий этиш осон вазифа эмас. Кўплаб давлатлар бу каби сиёсий ислохотларни узоқ йиллар давомида амалга оширган.

Кучли парламентаризм ва жойларда **вакиллик органларининг** ваколатлари

сезиларли даражада **кучайтирилгани** ҳокимиятлар бўлиниши ва ўзаро тийиб туриш принципи амалиётда ишлашида муҳим омил бўлди.

Хусусан, **Қонунчилик палатасининг мутлақ ваколатлари** амалдаги 5 тадан 12 тага, **Сенатда** эса 14 тадан 18 тага кўпайтирилди. Парламентнинг **ижро этувчи, суд, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар** ва махсус хизматлар фаолияти **устидан назорат функциялари** кенгайтирилмоқда.

Яна бир жиҳат, ҳокимларнинг халқ депутатлари Кенгашларига раҳбарлик қилиши бекор қилингани бўлди. Аввал ҳокимларга тегишли бўлган 30 дан ортиқ ваколатлар маҳаллий Кенгашларга ўтказилди. Бу орқали номарказлаштириш сиёсатининг янги босқичга чиққанлигига гувоҳ бўлмоқдамиз. Экспертлар фикрига кўра, айниқса, маҳаллий Кенгашларнинг ижро органлари ва бюджет устидан назорати янада кучайиши кутилмоқда.

“Мен дунё бўйлаб кўплаб давлатлардаги сайловларда кузатувчи сифатида иштирок этганман. Сўнгги 2-3 йилда мамлакатда кўплаб демократик ўзгаришлар рўй берди. Бу сафарги сайлов ҳам бутунлай янги форматда ўтказилганига гувоҳ бўлдим. Бу мен учун янгилик.

Ўзбекистон кун сайин тараққий этиб бораётганидан хурсандман. Номзодлар орасида ёшларнинг кўпчилиги эътиборимни тортди. Энг ёш номзод 21 ёшда экан. Бу сайловларга ёшларнинг қизиқини нақадар юқори даражада эканлигини кўрсатади”.

Йоханссон Петер ЛЮЛЛЕ,
хорижлик журналист (Швеция)

Бу менинг Ўзбекистонга тўртинчи ташрифим. Ўзбекистонда ҳам жамиятда, ҳам давлат муассасаларида катта ижобий ўзгаришлар бўлганини сездим. Парламентнинг янгиланиши янги ўзгаришлар, янги ислохотлар учун хизмат қилади, деган умиддаман. Янги куч парламентдаги янги депутатлар орқали мамлакат салоҳиятини оширишга, ислохотлар жараёнида Ўзбекистон Президентига ёрдам бериш ва бутун Марказий Осиё минтақасининг салоҳиятини оширишга ҳисса қўшади деб ўйлайман.

Кўплаб учрашувларда янги технологияларга, айниқса, сунъий интеллектга қизиқишни кўрдим. Бу эса давлат ва жамиятда амалга оширилаётган ислохотлар жараёни янада ривожлантиришда муҳим ресурс бўлиши табиий.

Тиберио ГРАЦИАНИ,
кузатувчи (Италия)

Гендер тенглиги ва инклюзивлик

Гендер квотасининг оширилиши бўйича ислохотлар олга силжишда катта қадам бўлиб, сиёсатда ва раҳбарлик лавозимларида аёлларнинг иштирокини сезиларли даражада оширди. 2024 йилги сайловларда Олий Мажлис Қонунчилик палатасига номзодларнинг 44,7 фоизини аёллар ташкил этди, бу эса аёлларнинг мамлакат сиёсий ҳаётидаги мавқеини мустаҳкамлаб, тенглик принципларини қўллаб-қувватлади. Аёллар сайлов комиссияларида муҳим лавозимларни эгаллаб, давлатнинг гендер тенглигига содиқлигини тасдиқламоқда.

Ушбу жиҳат халқаро кузатувчилар томонидан ҳам алоҳида эътироф этилди. Жумладан, ДИИХБ бу борада сайлов

қонунчилиги 2023 йилда қайта қўриб чиқилиши билан сайлов тизими, партиялар рўйхатини рўйхатга олишнинг янги қондалари, сайловни бошқариш органларини шакллантириш ва тузилмасини ўзгартириш қондалари, шунингдек, гендер квотасини оширишни ўз ичига олган ҳолда сезиларли даражада ўзгарганига ургу қаратди.

Шу билан бирга, инклюзивликка алоҳида аҳамият берилди. Ногиронлиги бўлган шахслар учун сайловда иштирок этиш имкониятларини кенгайтиришга қаратилган чоралар қабул қилинди. МСК жамоат ташкилотлари билан яқин ҳамкорликда иш олиб бориб, фуқароларнинг алоҳида

эҳтиёжларини ҳисобга олди. Овоз бериш жараёнида қўзи оқиз сайловчилар учун Брайль алифбосидан фойдаланишга мўлжалланган махсус бюллетенлар жорий этилди. Ногиронлар ҳуқуқларини ҳимоя қилувчи ташкилотлар билан маслаҳатлар олиб борилди.

Шунингдек, янгиланган Конституцияда халқаро стандартларга мувофиқ ва ДИИХБнинг узоқ йиллик тавсиясига жавобан, муомалага лаёқатсиз деб топилган шахсларнинг овоз бериш ҳуқуқидagi умумий чеклов олиб ташланди. Буларнинг бари давлатнинг барча фуқаролар учун тенг ҳуқуқлар таъминланганини кўрсатади.

“Депутатликка номзодлар орасида аёллар сонининг ортиб бориши мамлакатингиз учун жуда катта натижа. Мен бир аёл сифатида Ўзбекистонда сайлов соҳасида бундай ўзгаришларни қўллаб-қувватлайман ва сайловларда ғалаба қозонган барча аёлларга омад тилайман”.

Элсабе ДУРИНГ,
кузатувчи (Жанубий Африка)

“Сайловларда жисмоний имконияти чекланган инсонлар ҳам фаол иштирок этди. Бу ҳар бир инсон ўзининг сайлов ҳуқуқидан эмин-эркин фойдаланганидан далолат беради”.

Андела БЕЛА,
хорижлик журналист (Германия)

“Ўзбекистондаги сайловга оид миллий қонунчилик халқаро сайлов нормаларига жуда ўхшаш. Мамлакатда халқаро нормаларга алоҳида эътибор берилаётганидан далолат беради. Инсон ҳуқуқлари ва сиёсий ҳуқуқлар тўғрисидаги меъёрларга мос.

Масалан, бизда сайловларда маҳбуслар иштирок этиши таъқиқланган. Ўзбекистонда эса жазони ижро этаётган маҳбуслар ҳам сайловда иштирок этмоқда. Бу мамлакатда инсон ҳуқуқлари юқори даражада таъминланаётганини кўрсатади”.

Александр АЛЕКСАНДРОВСКИЙ,
кузатувчи (Россия)

Сайловларда рақамли трансформация

Сайлов жараёнларининг **мутлақо янги ва ўзига хос тарзда** ўтишида рақамлаштиришнинг аҳамияти юқори бўлди. Айниқса, бошқа давлатларда аналог бўлмаган **“E-Saylov” ахборот тизимининг ишга туширилгани** сайловларнинг очик ва шаффоф ўтишида муҳим омил бўлиб хизмат қилди. Хусусан, мазкур электрон ахборот тизимида барча, **30 мингга** яқин **депутатликка номзодлар ҳақида**

маълумотлар жойлаштирилди. Эътиборлиси, **Қонунчилик палатасининг барча — депутатликка номзодларининг таржиман ҳоли ва дастурлари** билан дунёнинг исталган бурчагидан **танишиш имконияти** яратилди.

Ўзбекистон сайлов жараёнида замонавий технологияларни жорий этиш йўлида яна бир катта қадам ташлади. Тошкентда рақамли овоз бериш тизими синовдан

ўтказилди, бу эса фуқароларга анъанавий ва электрон бюллетенлар ўртасида танлов имкониятини берди.

Рақамлаштирилган овоз бериш жараёни овозларни санашда вақтни тежашга ёрдам беради ва жараённинг инсон омилига боғлиқлигини камайтириши билан аҳамиятли. Синов тариқасида бошланган ушбу амалиёт келгуси сайловларда қимматли тажриба бўлиши аниқ.

Ортга қайтмас сиёсат йўли

Оммавий ахборот воситалари сайлов жараёнида фаол иштирок этди ва фуқароларга сайловлар ҳақида маълумот олиш имконини берди. Партиялар ва уларнинг вакиллари ўртасида дебатлар трансляциясининг ташкил қилиниши сайлов жараёнида мутлақо янги ёндашув ва қарашлар шакллانганлигини намоён қилди. Тарғибот кампанияси даврида **бутун мамлакат бўйлаб 30 дан ортиқ дебат ва 50 га яқин муҳокама майдончалари ташкил қилинди**. Уларда иштирокчилар турли масалаларни муҳокама қилди.

Дебатлар давомида кўтарилган масалалар мамлакатда сўз эркинлиги ва фикрлар хилма-хиллиги таъминланишига оид

ислохотлар нечоғлиқ самарали олиб борилганини исботлади. Фикр алмашиш ва муҳокамаларнинг очик бўлиши ҳамда барчага тенг имконият яратилгани бошқарувга бўлган ишончни мустаҳкамлайди, албатта.

Бу жиҳат ҳам халқаро кузатувчилар, ДИИХБ миссияси томонидан эътироф этилди. Улар номзодлар сайловдаги кампаниясини тенг шароитларда олиб боришда эркин бўлди, деган хулосага келди.

Давлат ва хусусий оммавий ахборот воситалари фуқароларнинг сайловда иштирок этиш қондалари ва ҳуқуқлари ҳақида маълумот бериш учун ахборот кампаниялари ташкил қилинди. Бу барча аҳоли қатламлари учун сайлов жараёнини очик ва осон, тушунарли

қилиб, фуқароларнинг онгли қарор қабул қилишига ёрдам берди.

ДИИХБ хулосасига кўра, сайловларга тайёргарлик барча даражаларда самарали ва белгиланган муддатларга rioя қилиб амалга оширилди. Экспертлар Марказий сайлов комиссияси ўз мажлисларини мунтазам равишда жонли эфирда олиб боргани ва қарорларини тезкорлик билан эълон қилиш орқали шаффофликка кўмаклашганини қайд этди. Шунингдек, **маҳаллий ва хорижий оммавий ахборот воситалари** вакиллари сайловларни ёритиш учун аккредитациядан ўтказиш **жараёни** ҳам **онлайн тартибда** амалга оширилгани сайловларнинг **юқори даражада очик эканлигини** кўрсатади.

“Барча сайлов жараёнлари жуда яхши ташкил қилинди. Сайлов участкасига кириб кетлаётган сайловчиларга номзодлар, партиялар ва сайлов жараёнлари ҳақида батафсил маълумот берилган”.

Давид РОС
(Франция)

“Марказий сайлов комиссияси ҳисоботини тингладик. Менда жараён бўйича ҳеч қандай эътирозлар йўқ. Мутахассис сифатида мамнунман. Ўзбекистон ўз келажагини танламоқда ва бунга ишонч билан овоз берди”.

Татьяна ХЕККЕР,
хорижлик журналист (Германия)

Бир сўз билан айтганда, бу йилги сайловлар Ўзбекистон тарихида **сиёсий ривожланиш борасида янги даврни** бошлаб берди, десак тўғри бўлади. Янги

Ўзбекистон демократик ривожланиш йўлида ортга қайтмас сиёсат олиб бораётганини тасдиқлади. Бу эътироф маҳаллий жамоатчилик ва халқаро ҳамжамият томонидан

билдирилаётгани биз учун муҳим ҳисобланади. Янги Ўзбекистоннинг келгусидаги қиёфаси ҳам айнан ушбу ўзгаришлар билан боғлиқ бўлади.

Бошланиши 1-бетда

Хүш, қайд этилган масалаларни ҳал этиш, орқали қандай натижага эришиш мумкин? Уларнинг баъзиларига тўхталиб ўтамиз. Жумладан, ҳудудларни ривожлантириш бўйича илмий асосларни комплекс қора-тадбирларни дастури ишлаб чиқилди. Унда ҳудудларнинг иқтисодий кўрсаткичлари, иқлим шароити, инфратузилма ва логистика имконияти, ххтис-сослашув ас этирилиди. Бир ёки бир нечта илмий таълим муассасаси тадқиқотчиларидан иборат жамоа ҳудудларга бириктирилиб, улар олдинги йиллик ёки беш йиллик илмий асослаган устувор йўналишлар бўйича ривожланиш дастурларини яратиш вазифаси қўйилди. Экология, иқлим ўзгариши ва сув

СИФАТЛИ КАСББҲИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМИНИ ЯРАТИШ ИСТАГИ

ЯНГИ ФАРМОН СОҲАДАГИ ИШЛАРНИ ЖАДАЛЛАШТИРАДИ

Азиз МЕЛИБОВЕВ,
Олий таълим, фан ва инновациялар вазири котибияти бошлиғи

Бошланиши 1-бетда

Яқин тарихимизга назар ташлайдиган бўлсак, касбий таълим тизимида 2019 йилга қадар касб-хунар коллежларида 3 йиллик дастурлар асосида фақатгина кундузги таълим шаклида кадрлар тайёрланар, касб эгаллаш имкониятига эса фақатгина умумий ўрта таълим муассасаларининг 9-синфини тамомлаган ёшлар эга бўларди.

Сўнгги етти йил ичида Ўзбекистонда касбий таълим соҳасида ёшларга қулай шарт-шароитлар яратишга қаратилган кенг кўламли ислохотлар кечди. Ушбу ўзгаришлар натижа-сида аҳолининг касб эгаллаш имкониятини сезиларли даражада кенгайтирди. Назарий билимларни ишлаб чиқаришда амалий тажриба билан бирлаштирилган икки томонлама ўқитиш тизимини жорий этишга алоҳида эътибор қаратилди. Бу ёш мутахассисларга нафақат назарий билимларни олиш, балки ишлаб чиқариш корхоналарида иш бошлаш учун зарур амалий кўникмаларни ривожлантиришга имкон берди. Ёшларимиз учун ҳам ишлаб, пул топиш, ҳам таълим олиш имконияти яратилиб, дуал таълим шаклида ўқитиш тизими жорий қилинди.

Янгича касбий таълим тизимида “Ҳаёт давомида таълим олиш” тамойили асосида камда умумий ўрта маълумотга эга бўлган шахслар ҳисобидан касблар ва мутахассис-ликларнинг мураккаблигидан келиб чиққан ҳолда кундузги, кечки, сиртки ва дуал таълим шаклларида ўқитиш, шунингдек, касб эгаллаш истагида бўлган фуқаролар учун қисқа муддатли касбга ўқитиш курслари очилди. Бу эса, ўз навбатида, барча тоифадаги аҳолини касбга ўқитиш тизимли йўлга қўйилганидан далolat беради.

Энди 2019 йили мутлақо янги ташкил қилинган касбий таълим тизимида ўтган давр мобайнида амалга оширилган ислохотларни таъминлаштириш ва меҳнат бозори учун ўрта бўғин кадрлар тайёрлашни янги босқичга олиб чиқиб зарурати вуқудга келди.

Меҳнат бозорида яратилаётган янги иш ўринлари ҳамда иш берувчиларнинг ўрта

бўғин кадрларига бўлган эҳтиёжи, шунинг-дек, уларнинг талабларига мос равишда кадрлар тайёрлаш муҳим аҳамият касб этади.

Айни шу масалаларни кўриб чиқиш учун давлатимиз раҳбари жорий йил 24 сентябрда касбий таълимни ривожлантириш ва миллий малака тизимини ислоҳ қилишга оид тақлифлар тақдими билан танишди.

Умуман олганда, касбий таълим соҳасида-ги қатор муаммолар ва уларни бартараф этиш юзасидан жорий йил бошида Президентимиз томонидан вазифа қўйилган эди. Мазкур топшириқ ижроси бўйича ўтган вақт мобайнида тизим самарадорлиги танқидий ўрганилиб, қўшимча чора-тадбирлар ишлаб чиқилди.

Касбий таълим бўйича ўрганишлар 333 та касб-хунар мактаби, 227 та техникум ва 112 та коллежда ўрта бўғин кадрлар тайёрлашда табақалашган (бошланғич, ўрта ва ўрта махсус касбий таълим босқич-лари) таълим дастурлари ўртасида узвий-лик йўқлиги сабабли мавжуд қувватлардан унумли фойдаланилмаётганини кўрсатди.

Эндиликда касбий таълим тизимининг бошқарув, ташкилий ва методик жиҳатдан ягона давлат сиёсати Олий таълим, фан ва инновациялар вазирилик томонидан юритилиши белгиланди. Шунингдек, 3 та таълим муассасаси негизига таълим муассасалари тармоғини ташкил этиш режалаштирилган бўлиб, замон талабларига тез мослашишни таъминлаш учун техникумларнинг академик мустақил-лигини кенгайтириш вазифаси қўйилди. Шу билан бирга, ҳалқаро таълим дастурларини жорий этиш орқали техникумлардаги таълим жараёнини янада юқори даражага олиб чи-қиб кўзда тутилган.

Президентимизнинг шу йил 30 сентябр-даги “Ўзбекистон Республикаси миллий малака тизимини янада таъминлаштириш

Ривожланган мамлакатларда меҳнат бозо-ри учун зарур касблар бўйича кадрлар тайёр-лаш тизими трансформациясининг асосий мезонларидан бири меҳнат бозори ва касбий таълим хизматлари ўртасида қамбарчас бог-лиқлини таъминлашдан иборат. Бу борада малакали кадрлар тайёрлаш ҳолати ва ривож-ланиш тенденциялари ҳамда меҳнат бозорига ўрта бўғин кадрларини тайёрлашга бўлган эҳтиёжни аниқлаш ва уларни иш билан таъ-минлаш механизмининг таъминлаштириш му-ҳим аҳамият касб этамоқда.

Ўзбекистонда меҳнат бозори талабларига кўра малакали ўрта бўғин мутахассисларини тайёрлашда таълим соҳасининг ҳалқаро таъ-лим тизими билан ўзаро уйғунлашуви бити-

мининг даромад топиш имкониятини тизимли яратиб беради.

Айни шу мақсадларда мазкур фар-мон билан касбий таълим тизимини таъминлаштиришнинг асосий йўна-лишлари белгилаб берилди. Улар ора-сида касбий таълим ташкилотларини мақбуллаштириш ҳамда касбий таъ-лимнинг барча даражалари бўйича кадрлар тайёрлайдиган ягона кўп тармоқли таълим ташкилотлари тизимини жорий қилиш муҳим аҳамият касб этади. Шунингдек, иқтисодиёт тармоқлари талаблар-ига мос кадрлар тайёрлаш имкониятини кенгайтириш, замонавий бошқарув тизимини жорий қилиш ҳамда ўрта бўғин кадрларини тайёрлашда манфаатдор вазирилик ва идора-лар билан ўзаро ҳамкорлиқни кучайтириш масалаларига эътибор қаратилмоқда.

Ўқув жараёнига ҳалқаро тан олинган таъ-лим дастурларини жорий қилиш, ўқитиш якуни бўйича бериладиган таълим тўғриси-даги ҳужжатларнинг ҳорийий давлатларда тан олиншига эришиш муҳим йўналиш-лардан биридир. Бундан ташқари, тизимни босқичма-босқич рақамлаштириш орқали ўқув жараёниларини таъминлаштириш, мах-сус электрон платформалар татбиқ қилиш ва таълим сифатини оширишга қаратилган чо-ралар кўриломоқда. Битирувчиларнинг кўник-ма ва компетенцияларини баҳолаш тизимини тубдан янгилаш орқали эса иш берувчилар талабларига тўла мос келадиган кадрлар тайёрлаш мақсади қўйилган.

Шу билан бирга, касбий таълим ташки-лотлари турларини мақбуллаштириш ҳамда касбий таълимнинг барча даражалари бўйи-ча кадрлар тайёрлайдиган 600 та техникум ташкил этилди. Уларда кадрларни тайёрлаш бир неча муҳим талабларга мос равишда ташкил этилди. Аввало, Таълимнинг ҳал-қаро стандарт таснифлагичи ва Ўзбекистон миллий малака тизими талабларига мос ра-вишда амалга оширилади. Бошланғич, ўрта ва ўрта махсус касбий таълим дастурлари бўйича кадрларни тайёрлаш йўлга қўйи-лади. Шунингдек, малака ва компетенция-лар бўйича қисқа муддатли ўқув курслари ташкил этилади. Бошланғич касбий таълим дастурлари бўйича кадрларни тайёрлаш

умумий ўрта таълимнинг 9-синфини тамом-лаган ўқувчилар учун давлат гранти асоси-да, камда умумий ўрта маълумотга эга бўл-ган бошқа талабгорлар учун тўлов-контракт асосида, ўрта ва ўрта махсус касбий таълим дастурлари бўйича эса давлат гранти ва тў-лов-контракт асосида амалга оширилади.

Ҳорийий тажрибаларни пушта ўрганган ҳолда, 2021 йилда касбий таълим тизими-га Германия тажрибаси асосида дуал таълим шакли жорий этилгани ижобий натижаларни кўрсатгани боис, касбга ўқитиш тизимини шу йўналишда таъминлаштиришга оид ва-зифалар ҳам белгиланди.

Президентимиз раислигида 2024 йилда таълим, соғлиқни сақлаш, рақамлаштириш, маданият ва спорт соҳаларида амалга оши-рилиш лозим бўлган устувор вазифалар юзаси-дан ўтказилган йиғилишда таъкидланганидек, ўтган йилги 380 минг мактаб битирувчи-дан 180 минг таълимни коллеж, техникум ёки олийгоҳда давом эттирмоқда. Қолган 200 минг битирувчининг меҳнат бозорига кириб келиши учун уларни дуал таълим шаклида-ги 234 та профтаълим муассасасида ўқитиш таъминлашга эришилмагани танқид қилинди.

Шу боис, вазириликлар ўзларига тегишли коллеж ва техникумларда ўрта бўғин кадр-ларини тайёрлашнинг тизимли олиб бориш, улардаги қувватни 100 фоиз иллатиш бў-йича вазифалар қўйилган эди. Шунингдек, йиғилишда 50 минг коллеж-техникум ўқув-чисини дуал таълим билан қамраб олишни ташкил қилиш ҳамда бу ишлар, аввало, тў-қимачилик, қурилиш ва қурилиш материал-лари, электротехника соноати, машинасозлик йўналишларида бошланиши белгиланган.

Йил бошида белгиланган вазифалар ижро-сини таъминлаш мақсадида 2023/2024 ўқув йилидан 245 та профессионал таълим муас-сасасида Германия тажрибаси асосида дуал таълим шакли жорий этилди. Дуал таълим шаклини самарали ташкил этиш мақсадида 3546 та корхона ва ташкилот билан ҳамкор-лик ўрнатилди, улар томонидан ўқувчиларга 5 мингдан зиёд устоз бириктирилди.

Миллий малака тизимига мувофиқ, кас-бий таълим тизимида ўрта бўғин мутахассис-ларини компетенцияларга асосланган таълим дастурлари бўйича ўқитиш тизимига ўтилди. Ҳусусан, ҳозирги кунда 340 дан ортиқ касб бўйича компетенцияга асосланган дастурлар амалиётга жорий қилинди.

2024/2025 ўқув йилидан бошлаб 233 та техникумда ўқув жараёнини кредит-модуль тизимига ўтказиш белгиланди. Бу вази-фаларни изчил давом эттириш мақсадида мазкур фармон билан дуал таълим шакли-да ўқувчиларни қабул қилиш иш берувчи-лар билан тузилган шартномалар асосида тўғридан тўғри амалга оширилади. Энди касбий стандартлар асосида ишлаб чиқил-ган таълим дастурлари касбий малакаларни ривожлантириш бўйича тармоқ кенгашлари, тадбиркорлик субъектлари бирлашмалари, йирик иш берувчилар ва уюшмалар билан келишилганидан сўнг амалиётга киритила-ди. Битирувчиларни яқиний баҳолаш соҳа экспертлари, касбий малакаларни ривожлан-тириш бўйича тармоқ кенгашлари, баҳолаш-га ваколатли ташкилотлар, иш берувчилар, уюшмалар ва Савдо-саноат палатаси вакил-лари иштирокида кўргазмали имтиҳонлар шаклида амалга оширилади. Бу, ўз навбати-да, касбий таълим муассасалари томонидан ўқувчиларга бериладиган малакаларни бе-восита иш берувчилар, жумладан, ҳусусий сектор вакиллари иштирокида баҳолаш ти-зимига ўтилишидан далolat беради.

Берилган малакаларнинг бевосита иш берувчилар томонидан баҳолашни келгуси-да улар малакасининг меҳнат бозорида тан олин-иши ҳамда таълим сифатини оширишга хизмат қилади.

Касбий таълим ривожланган мамлакат-ларда кадрлар тайёрлаш бевосита иш берув-чилар иштирокида амалга оширилади. Бунда назарий билимлар таълим муассасаларида, амалий кўникмалар эса корхона ва ташкилот-ларда ўргатилади.

Энди мамлакатимизда бериладиган ма-лакалар ташқи меҳнат бозорида тан олин-иши билан боглиқ қадамлар ташланди. Янги ташкил қилинган техникумларда босқичма-босқич ҳалқаро таълим дастурлари жорий қилинади. Ўрта бўғин кадрларига талаб Олий таълим, фан ва инновациялар вазириликнинг “Касбий таълим” платформаси орқали шакл-лантирилиши йўлга қўйилмоқда.

Қабул жараёнини иш берувчилар тала-би ва ҳудудларнинг ихтисослашуви асосида шакллантириш ҳам муҳим. Ҳорийий таж-рибига назар соладиган бўлсак, Буюк Бри-танияда мамлакат иқтисодиёти тармоқлари ўрта бўғин кадрларига бўлган эҳтиёжни аниқлашда макроиқтисодий кўрсаткичлар, иқтисодиётнинг тармоқ таркиби, инновация ривожланиш натижа-сида ишлаб чиқариш жараёнидаги ўзгаришларнинг меҳнат бозорига таъсирини инобатга олади.

Германияда эса мамлакат меҳнат бозори-нинг юқори ва ўрта бўғин кадрларига бўлган эҳтиёжини баҳолашда турли мутахассислик-лар кесимида яхлит иқтисодиёт тармоқлари, жумладан, ҳудудлар миқёсида макроиқтисо-дий ривожланиш кўрсаткичлари ривожлан-ишига оид илмий асосланган прогноз кўрсат-кичларга таянилади.

Мамлакатимизда касбий таълим тизи-мида яратилган имкониятлардан самарали фойдаланиш, ўқувчиларда етарли кўникма-ларни шакллантириш, иқтисодиёт тармоқ-ларида ҳар бир соҳа учун кадрлар тайёр-лаш инфратузилмаси яратилмоқда. Бунда ҳар бир тармоқ ўз йўналиши бўйича ўрта бўғин кадрларига буюртмалар портфелини шакллантириш, инвестиция лойиҳалари асосида яратиладиган иш ўринлари учун талаб этиладиган ҳамда ички меҳнат бозо-рига кириб келаётган янги касбларни шакл-лантириш лозим. Яратиладиган янги иш ўринлари учун талаб этиладиган касбий ва тил билиш кўникмаларига бўлган талабни ўрганиб бориш, кадрларни олиндан тайёр-лаш механизмининг жорий этиш муҳим омил ҳисобланади.

Шавкат ҲАСАНОВ,
иқтисодиёт фанлари доктори, профессор

Таълим сифатини ошириш, назарий билимларни амалиёт билан интеграция қилиш борасида мамлакатимиз олийгоҳларида кўплаб ишлар бажарилмоқда. Бу борада Самарқанд агроинновациялар ва тадқиқотлар институтида ҳам қатор лойиҳалар устида изланиш олиб борилмоқда.

Тарадду

КАРТОШКА УРУҒЧИЛИГИ

ХАЛҚАРО ТАЖРИБАЛАР БИЛАН РИВОЖЛАНАДИ

Президентимизнинг 2023 йил 7 июлдаги “Аграр соҳада илм-фан, таълим ва ишлаб чиқаришнинг интеграция қилиш орқали сифат ва самарадорлиқни оширишнинг қўшим-ча чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорига институтида Ўзбекистон — Корея картошка уруғчилиги марказини ташкил қилиш топ-шириги белгиланган. Мақур вазифа ижроси-ни таъминлаш мақсадида институтида марказ фаолияти йўлга қўйилди.

Ҳозир Корея Республикаси халқаро бог-дорчилик институти билан ҳамкорликда қий-мади 4,3 миллион долларлик “Ўзбекистонда картошка уруғчилигини ривожлантиришда кадрлар салоҳиятини ошириш” мавзусидаги лойиҳа доирасида амалий ишлар бошланган. Бу халқаро илмий-амалий лойиҳа 2023-2027 йилларга мўлжалланган бўлиб, Корея Рес-публикаси Қишлоқ ҳўжалиги, озиқ-овқат ва қишлоқ ҳудудларини ривожлантириш вазирилик ҳузуридаги Корея қишлоқ ҳу-дудларини ривожлантириш кооперацияси кўмагида амалга оширилмоқда. Ҳамкорлик

доирасида мамлакатимиз мутахассисларига ҳамда маҳаллий ишлаб чиқарувчиларга би-лимлар улаштиш, инновацион лабораторияда ин-витро усулида кўпайтирилган кўчатлар, тадбир майдонида супер элита уруғлик етиштиришни йўлга қўйиш, халқаро эксперт-лар иштирокида ўқув-амалий семинарлар ва конференциялар ташкил этиш ҳамда соҳани ривожлантириш каби бир қанча вазифалар белгиланган.

Лойиҳа бошланиши аввалида Корея Рес-публикаси Қишлоқ ҳўжалиги, озиқ-овқат ва қишлоқ ҳудудларини ривожлантириш вази-лиги, Корея қишлоқ ҳудудларини ривожлан-тириш кооперацияси етакчи мутахассисла-ридан иборат экспертлар гуруҳи институтига келди. Кореялик мутахассислар Самарқанд вилоятида картошка уруғчилиги билан шу-ғулланувчи фермер ҳўжаликларида бўлиб, бугунги ҳолатни ўрганди. Шу билан бирга, институт олимлари ва тадқиқотчилари ишти-рокида картошка уруғчилигини ривожланти-

риш истиқболлари, ин-витро лабораторияси, иссиқхоналар ташкил этиш бўйича семинар-тренинглр ўтказилди ҳамда соҳани ривож-лантириш юзасидан икки томонлама мемо-рандум имзоланди.

Ўзбекистон Қишлоқ ҳўжалиги вазирилик ва тизим ташкилотлари етакчи мутахассис-лари ҳамда Самарқанд агроинновациялар ва тадқиқотлар институти олимлари билан иборат делегация ўтган йили 9-15 октябрь кунлари Жанубий Кореяда биринчи ўқув-амалий хиз-мат сафарига бўлиб қайтди. Сафар давомида Сеулда Корея қишлоқ ҳудудларини ривож-лантириш корпорацияси ва Халқаро бог-дорчилик институти етакчи мутахассислари иштирокида семинар ўтказилди. Лойиҳани амалга ошириш босқичлари, вазифалар, Ко-рея картошқачилик соноати ва Ўзбекистонда картошка уруғчилигини ривожлантириш исти-қболларига доир тажриба алмашилди.

Делегациямиз вакиллари Жанубий Корея ва Осиё минтақасида етакчи ҳисобланган “Нонгвoo Био” уруғчилик илмий-тадқиқот

институти, Корея тоғолди ҳудудлари қиш-лоқ ҳўжалиги илмий-тадқиқот институти, Корея ва Осиё минтақасида картошка чипси билан танилган “Орион Агро” компанияси, Гимже шаҳридаги “Корея қишлоқ ҳўжалиги технологиялари маркази” ва Корея қишлоқ ҳўжалигини қўллаб-қувватлаш агентлиги қошидаги “Корея уруғчилик соноатини қўлла-б-қувватлаш марказ”ларида бўлиб, улар фаолияти билан яқиндан танишди.

Қатор тайёргарлик тадбирлари, учрашув ва семинарлардан сўнг лойиҳанинг дастлаб-ки босқичларида, яъни 2024 йилда корейлик эксперт олимлар томонидан Ўзбекистонда картошка уруғчилигини йўлга қўйиш маса-лалари юзасидан семинар ташкил этилди. Унда картошқачилик соҳаси бўйича корейлик мутахассислар, институт раҳбар ҳодимлари, профессор-ўқитувчилар, тадқиқотчилар ва талабалар иштирок этди. Корейлик профес-сор Хон Мук Хо томонидан “Стресс омиллар шароитида картошка маҳсулдорлигини оши-риш стратегияси ҳамда Ўзбекистон шароити

учун мос навларни танлаш” мавзусида курс ташкил этилди. Корейлик эксперт, профессор Кван Ёнг Шин эса “Иссиқхоналарда уруғлик картошка етиштириш технологияси” мавзу-сида тақдимот ўтказди. Экспертлар томони-дан бошқа давлатларда ўтказилган шу каби лойиҳаларда учраган муаммолар, уларнинг ечимига қаратилган масалаларга ҳам алоҳи-да эътибор қаратилди.

Институт ёш олимлари ва талабалари жорий йил май ойида Халқаро богдорчилик институти, Кангвон миллий университети, WSeamja хусусий корхонаси ҳамда қатор ил-мий-тадқиқот марказларида малака оширди.

Корейлик тажрибали профессорлардан икки нафари ишга қабул қилинган. Улар талабаларга “ақли” иссиқхона ҳўжалик-ларини ташкил этиш ҳамда картошқачилик фанларидан дарс бериб келмоқда. Умуман, жорий йилда институтида корейлик 16 эксперт лойиҳадаги вазифаларини бажариш билан бир қаторда таълим ва илмий жараёнларга жалб этилди.

Лойиҳанинг расмий очилиш жараёни 2024 йил 1 ноябрда белгиланган бўлиб, тад-бир илмий-амалий форум шаклида ташкил этилди. Форумда 20 дан ортиқ ҳорийий ва 100 дан зиёд маҳаллий экспертлар, олимлар, тадқиқотчилар қатнашиши кутилмоқда. Шу-нингдек, тадбирда ин-витро лабораторияси, гидропоника иссиқхонаси очилиши, соҳа мутахассисларининг қимматли маърузалари ташкил этилади. Мақсадимиз Ўзбекистонда картошка уруғчилигини ривожлантиришни йўлга қўйиш ҳамда бу соҳада етук мутахас-сислар тайёрлашдан иборат.

